

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Í 1936 hövdu færoyingar verið í Grønlandi og bygt sjómansheimið „Lívðina“, sum færoyska sjómansmissiönin lat byggja.

Árið eftir fóru tvær arbeiðskonur, Alfred Petersen, trúboðari, og Ansgar Jensen, málari, til Grønlands at arbeiða.

Arbeiðskonurnar Signhild Hansen, gift Johannessen, úr Miðvági og Lovisa Hansen úr Mikladali, býttu húsarbeiðið millum sín.

Lovisa matgjörði og Signhild ruddaði, vaskaði og pumpaði vatn úr eini stórarí, á sum var nærindis sjómansheimið. Tað við vatninum minnist hon sum mest lúgvandi arbeiðið.

Signhild Johannessen er 82 ára gomul, og vit hitta hana á sjúkrahúsinum í Klaksvík, har hon er í lötuni. Hon er klár og minnist ótrúliga væl tíðina í Grønlandi og dugir væl at siga frá. Bert beinini og eyguni bíla, men annars er hon væl fyri.

Vit fóru til Grønlands við Hans Egede fyrstu ferð 5. juni 1937. Ferðin varði í átta dagar og alt gekk væl, sigur Signhild Johannessen, sum brosar við minnið um, tá tey komu fram:

Óvitandi um umstøðurnar

- Hövdu vit vitað, hvat vit komu til, so veit eg ikki. Har var bara grót oman á grót, og bert hendinga græssta at siggja millum klettarnar. Tað hövdu vit ikki roknað við, sigur Signhild Johannessen.

- Hvat søgdu foreldrini hjá tær til, at tí fyrst longu leiðina til Grønlands at arbeiða?

- Eg játtaði at fara, bein-anvegin er varð spurd, og tí vistu foreldrini ikki av hesum, fyrr enn ferðin var veruleiki. Eg var helst farin kortini, hóast foreldrini hövdu noktað, tí tað var ógvuliga spennandi at fara burtur, og lønin góð. Vit fingi 100 krónur um mánaðin, sigur Signhild Johannessen.

- Tað var ikki lítið tá í tíðini. Umframt tað, so kundu vit ikki brúka eitt oyra meðan vit vóru burtur, og vóru tí 300 krónur ríkar, tá vit komu heimaftur, sigur Signhild Johannessen.

Tá færoyingarnir komu í land í Færoyingahavnini, fóru teir undir at fáa viðfórð til hólðar.

- Vit hövdu alt við okkum, matvørur, dýnur og madrassur og alt, sum var neyðugt í tí dagliga, umframt alt sum skuldi til tvær skipsmanningar, um okkurt skuldi verið áfátt, meðan skipini vóru undir Grønlandi.

- Vit konufólkini fóru undir at gera reint og seta alt upp á pláss, meðan Ansgar Jensen, málaði og umvældi húsin.

Alfred Petersen tók sær av tí andaliga, við at skipa

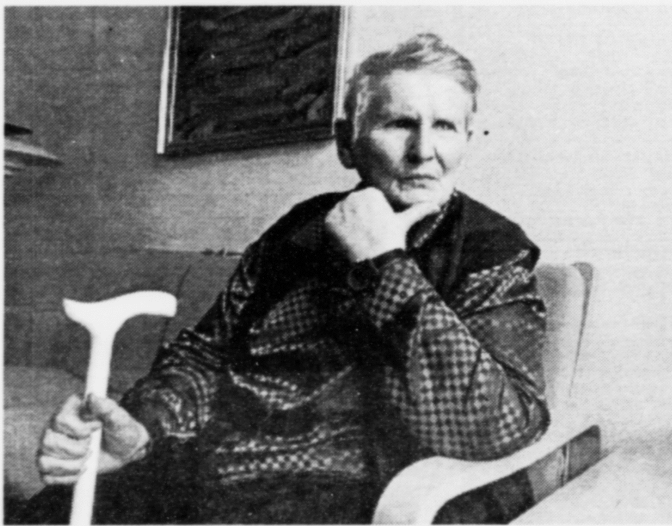
Tekniskur feilur í prenttilgerðini:

Av tí at partar av hesi greinini ikki kundu lesast í leygardagsblaðnum, hava vit valt at prenta gerinina umaftur. Vinarliga umberið mistakið

Fór 17 ára gomul í Færoyingahavnina at arbeiða:

Har var bara grót oman á grót

- Eg var arbeiðsgenta í Klaksvík og plagdi at fara á mæti í Emmaus við Amminnu, systkinabarni mínum. Ein dagin spurdi Alfred Petersen, trúboðari, um eg kundi hugsað mær at farið til Grønlands at arbeiða. Tað helt eg vera spennandi, men at tað var so oyði, at bert eitt græsstrá var at hóma millum steinarnar, hevði eg ikki væntað, sigur 82 ára gamla Signhild Johannessen

Signhild Johannessen: - Hóast sjómennirnir gjørdu nógv burturúr at skriva heim, so var tað míni enn so allir, sum fingi svar. Mær tókti so hjartaliga synd í teimum

fýri kristiligum fundum og annars við at vera um fiskimenninar, sum tá í stórum tali fiskaðu undir Grønlandi.

- Andakt var hvønn morgun, og møti sunnudag og mikukvöld. Tá møtini vóru flaggaðu vit við „dúgvuflagginum“, fyri at boða fiskimonnum á skipunum og á búplássum kring okkum, frá.

Dúgvuflaggið var bláður dükur við hvítari dúgvu, sum var flaggið hjá sjómansmissiönini.

- Hetta árið hövdu vit triggjar sjúklingar at ansa eftir. Teir báðu á Sjómansheiminum, til teir sluppu heim.

- Skip kom bert einaferð, meðan vit vóru í Færoyingahavnini. Tað var miðskeiðis á sumri, og tá kom eisini postur úr Færoyum til sjófólkið.

Arbeiðið við postinum hevði stóran leiklut í arbeiði hjá Signhild Johanne-

sen. Hon og Lovisa Hansen hövdu til uppgávu at seta frimerki á brævbjálvar, pakka postin í postsekkir og handa teir til kontrollørin, sum var grønlendskur eftirlitsmaðurin í Færoyingahavnini.

- Sama var galdandi, tá skipið kom og posturin varð útvegaður. Alfred Petersen sorteraði postin og vit bóru hann út. Hetta árið vóru fleiri hundrad postsekkir, við brøvum og pakkum frá familju og avvarðandi heima.

- Hetta minnst eg sum mest hugvekjandi löturarnar á ferðini. Fiskimennirnir komu í stórum tali at spyrja, um bræv ella pakki var til teirra. Teir, sum frættu heimanífrá vóru so ómetálga fegnir um tað, men hinir, sum hvørki fingi pakka ella bræv, vóru so vónsviknir, at tað var ræðuligt at vera vitni til, sigur Signhild Johannessen.

Hon minnst aftur at teir hundradals blökkassarnar,

sum komu heimanífrá. Hetta vóru kassar, sum handlarir fingi hveitimjøl heim í, og sum vóru hentir at hava kókur og annað góðgæti í, og sum komu ógvuliga væl við hjá móttakarunum.

- Tá møti var mikukvöld og sunnudag, var kaffiborð aftaná. Tá hövdu mennirnir høvi at skriva brøv heim til familjuna. Sjómansheimið útvegaði pappír og blýant, og nógvir settust at skriva heim, men tað var minni enn so talið, at teir fingi brøv aftur. Mær tókti so hjartaliga synd í teimum, sigur Signhild Johannessen.

Spurd um einki skemtligt hendi á ferðini í Grønlandi, ella um alt bara var arbeiði og eingin frítið, sigur Signhild, at Alfred Petersen ivaleyst visti, hvat hann gjørdi, tá hann bað seg koma við til Grønlands. Signhild var ógvuliga fríðarlig genta, og henni dámdi als ikki at ganga út, fara í dans óg tí-

likt.

- Alfred vildi bert hava skikkiligar gentur við sær til Grønlands. Hóast vit arbeiðdu allan dagin, so vóru onkuntíð stundir at fara útferðir, um einki fólk báði á sjómansheiminum.

Bert arbeiði og hvíld

- Nei, har var eingin dansur ella annað skemt at fara til. Fólk arbeiðdu allan sólar- ringin, og tá arbeiðið var av, vóru øll so mikið lúgvað, at tey bert hövdu brúk fyri hvíld, sigur Signhild.

Tað var eisini hópin av arbeiði hjá færoyingunum, tá teir komu til Grønlands. Teir hövdu, sum áður sagt, allar neyðsynjarvørur við sær úr Færoyum, men einki vatn. Sjófólkini komu í smábátum og pumpaðu vatn úr ánni við Sjómansheimið. Teir breiddu eitt segl niður í batin og fyltu tað við vatni. Tá teir komu á staðið har teir báðu, varð vatnið borið í spannum niðan í tanga, til endamálið.

Starvsfólkini á sjómansheiminum báðu við at fara heim, til skipini vóru farin avstað. Hetta árið fóru tey heim 20. oktober við Hans Egede. Hóast tey komu í illveður á Kappanum, komu tey kortini heim í øllum góðum.

Árið eftir fór Signhild Johannessen og Lovisa Hansen aftur til Grønlands at arbeiða á Sjómansheiminum í Færoyingahavnini.

Hesaferð visti Signhild Johannessen hvat hon kom til, og hon sigur um tað at fara í Færoyingahavnina:

- Tá vit fóru úr Færoyum koblauð vit úr, tí vit vistu, at vit fóru at vera púra avbyrgd, teir mánaðirnar, vit vóru burtur. Soleiðis var tað bara, sigur hon.

- Tað var kortini leittari at byrja at arbeiða á sjómansheiminum hetta árið, tí nú var heimið liðugt bygt og klárt at taka í nýtslu.

- Hetta árið var ein politistøð bygd og ein lögreglu-

maður settur at ansa eftir, men tað var óneyðugt, tí eingin ófriður var í Færoyingahavnini, sigur Signhild Johannessen. Umframt tað varð danska sjúkrahúsið bygt, og har kom ein lækni og ein sjúkrasystir, bæði úr Danmark, at arbeiða.

Lívið gekk sína vantu gongd, konufólkini stákaðust inni á heiminum, meðan Alfred Petersen vitjaði umborð á skipunum, tosaði við fólk og helt møtir.

- Hetta árið fingi vit ein radiosendar, og Alfred Petersen lærði seg at nýta mikrofonina. Hann bað meg fara inn í møtisalin og so tosaði hann við meg úr skrivstovuini, fyri at vita, um tað riggaði. Síðani fór hann undir at senda til skipini.

Tvey skip fórust

Í 1938 fórust tvey færoysk skip undir Grønlandi, og manningarnar báðu á Sjómansheiminum, til bátur kom sum kundi føra teir heim.

- Tá vóru vit so nógv fólk í húsi, at vit noyddust at fáa manningina at hjálpa okkum. Eitt nú fór kokkurin á tí eina skipinum í køkina at hjálpa til, sigur Signhild.

Signhild Johannessen fór aftur til Grønlands í 1939, men í 1940 giftist hon við Aksel Johannessen, vanliga nevndur Aksen á Hædd, og tey fingi 10 børn. Hon fór sostatt ongantíð aftur til Grønlands at arbeiða.

- Mær dámdi ómetálga væl hetta arbeiðið, og Alfred Petersen og vit arbeiðdu væl saman. Hann gjørdi ómetálga stórt arbeiði fyri sjófólk okkara í Grønlandi. Hann var hjálpsamur móti øllum, og spardi seg ongantíð.

- Alfred Petersen gekk umborð á skipini og var brúk fyri hansara hjálp, so var hann til reiðar. Tá hövdu skipini ikki telefon, og tí kundi hann hjálpa teimum við ymskum, sigur Signhild Johannessen.

Vóru stundir at fáast við annað fórhann út í fjørðin at fanga okkum døgurðamat.

Hann hevði lítlan maskinbát við sær, og setti laksagørn o.a. Vit hövdu tí eisini til arbeiðis at bota laksagørn, og vit vóru eisini við, tá gørnini skuldu røktað.

- Tað var ein góð tíð, við nógvum arbeiði, men tað hugsaðu vit ikki um. Vit gjørdur tað, sum vit vóru sett til, sigur Signhild Johannessen.